

Obsah

I	ZÁKLADY ÚČETNICTVÍ	1
1	VÝZNAM A FUNKCE ÚČETNICTVÍ	1
2	AKTIVA A PASIVA	5
2.1	Založení podniku	6
2.2	Klasifikace aktiv	6
2.3	Klasifikace zdrojů (pasiv v širším smyslu)	9
2.3.1	Vlastní zdroje	10
2.3.2	Cizí zdroje	12
2.4	Základní struktura rozvahy	15
2.5	Vliv hospodářských operací na rozvahu	17
3	METODICKÉ PRVKY ÚČETNICTVÍ	23
3.1	Účet, účetní knihy, účetní zápisy	24
3.1.1	Účet	24
3.1.2	Účetní knihy	29
3.1.3	Účetní zápisy	34
3.2	Princip dokumentace	36
3.3	Vnitřní kontrolní systém účetnictví	38
3.3.1	Předvaha	39
3.3.2	Ověření kontrolních vazeb v procesu zpracování účetnictví	42
3.3.3	Inventarizace	43
4	OCEŇOVÁNÍ AKTIV A ZÁVAZKŮ	47
4.1	Historické ceny – tradiční báze oceňování	48
4.1.1	Individuální historické ceny	49
4.1.2	Oceňovací techniky na bázi historické ceny	50
4.2	Ostatní oceňovací základny	52
4.2.1	Reprodukční hodnota	52
4.2.2	Realizovatelná hodnota	53
4.2.3	Reálná hodnota	53
4.3	Koncepční rámec oceňování	54
4.3.1	Výchozí, prvotní ocenění aktiv a závazků	55
4.3.2	Následné oceňování (k rozvahovému dni)	55
4.4	Oceňování dle české účetní legislativy	59
4.4.1	Oceňování při nabytí majetku a vzniku závazku	60
4.4.2	Ocenění ke konci rozvahového dne	62
4.5	Tiché rezervy	63

5	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	65
5.1	Vymezení nákladů a výnosů	65
5.2	Zisk/ztráta jako změna stavu vlastního kapitálu	66
5.3	Zisk/ztráta jako svěbytná rozvahová položka	68
5.4	Osamostatnění výnosů a nákladů	70
6	NÁKLADY V PROVOZNÍM CYKLU	73
6.1	Funkce nákladů ve fázích koloběhu aktiv	75
6.2	Finanční a vnitropodnikové účetnictví	82
6.2.1	Vnitropodnikové/manažerské účetnictví	82
6.2.2	Organizační zabezpečení vnitropodnikového účetnictví	84
6.3	Základní typy účtů	85
6.3.1	Účty aktiv a pasiv	87
6.3.2	Účty provozně procesní	88
6.3.3	Účty výsledkové	91
7	ÚČETNÍ MODELÝ	95
7.1	Účetní modely na bázi jediného výkazu: rozvahy	95
7.1.1	Koloběh aktiv s účty provozně procesními: výrobní podnik	96
7.1.2	Koloběh aktiv s účty provozně procesními: obchod	98
7.1.3	Koloběh aktiv v modelu bez účtů provozně procesních	100
7.1.4	Společné rysy účetních modelů na bázi jediného výkazu	103
7.2	Účetní modely na bázi rozvahy a výsledovky	104
7.2.1	Základní rysy	105
7.2.2	Výkazy v dvouřádkových účetních modelech	109
7.3	Porovnání účetních modelů	110
7.3.1	Účetní modely s účelovým členěním nákladů	110
7.3.2	Účetní modely s druhovým členěním nákladů	113
7.4	ČR: Model účetnictví pro podnikatele	118
II	ÚČETNICTVÍ A OKOLNÍ PROSTŘEDÍ	121
8	HARMONIZACE ÚČETNICTVÍ	123
8.1	Americké "GAAP"	125
8.1.1	Jak jim rozumět?	126
8.1.2	Základní zásady	127
8.2	Mezinárodní standardy – úplný soubor IFRS	130
8.3	Evropské účetní směrnice	131
8.4	IFRS pro malé a střední podniky (IFRS-MSP)	132
8.4.1	Kdo jsou malé a střední podniky?	133
8.4.2	Východiska standardu IFRS-MSP a jeho obsah	134
8.5	Další vývoj	135
8.5.1	US GAAP versus IFRS: od harmonizace ke konvergenci	135
8.5.2	Plná verze IFRS pro všechny podniky veřejně odpovědné	136
8.5.3	Implementace IFRS-MSP v malých a středních podnicích	137
8.5.4	Závěrem: důsledky pro ČR	137

9 DAŇOVÁ SOUSTAVA	139
9.1 Nepřímé daně	141
9.1.1 Daň z přidané hodnoty (DPH)	141
9.1.2 Spotřební daně	146
9.1.3 Ekologické daně	147
9.2 Přímé daně	148
9.2.1 Daň z příjmů	148
9.2.2 Ostatní přímé daně	149
9.2.3 Závěrem k soustavě daní	149
10 FINANČNÍ TRH	151
10.1 Cenné papíry a jejich klasifikace	152
10.1.1 Podle obchodovatelnosti	153
10.1.2 Podle druhu	153
10.1.3 Podle existenční doby	155
10.2 Cenné papíry kapitálového trhu	155
10.2.1 Dlouhodobé úvěrové cenné papíry	155
10.2.2 Majetkové cenné papíry	157
10.3 Cenné papíry peněžního trhu	158
10.4 Deriváty	159
10.5 Cenné papíry v účetnictví	163
III FINANČNÍ ÚČETNICTVÍ PODNIKATELŮ V ČR	167
11 KONCEPT ÚČETNÍ SOUSTAVY	169
11.1 Účetnictví v tržním prostředí	170
11.2 Regulační rámec českého účetnictví	171
11.2.1 Zákon o účetnictví	173
11.2.2 Vyhláška pro podnikatele	175
11.2.3 České účetní standardy pro podnikatele	177
11.2.4 Konstrukce směrné účtové osnovy	178
11.3 O účetním myšlení	180
11.4 Dodatek: Směrná účtová osnova (podnikatelé)	181
12 NÁKLADY A VÝNOSY	183
12.1 Obecná charakteristika	183
12.2 Základní charakteristika nákladů	186
12.3 Základní charakteristika výnosů	189
12.4 Časové rozlišování	193
12.5 Tvorba a použití rezerv	199
12.6 Kursové rozdíly	203
12.6.1 Prvotní ocenění	203
12.6.2 Kursové rozdíly během účetního období	204
12.6.3 Kursové rozdíly ke konci rozvahového dne	205
12.7 Tvorba a použití opravných položek	207
12.8 Zajištění věcné srovnatelnosti	210
12.9 Daň z příjmů	212
12.9.1 Splatná daň	212

12.9.2 Odložená daň	214
12.10 Převodové účty	217
13 DLOUHODOBÝ MAJETEK	219
13.1 Vymezení dlouhodobého majetku	219
13.1.1 Dlouhodobý hmotný majetek (účetová skupina 02 a 03)	219
13.1.2 Dlouhodobý nehmotný majetek (účetová skupina 01)	222
13.1.3 Dlouhodobý finanční majetek (účetová skupina 06)	224
13.2 Ocenování dlouhodobého majetku	226
13.2.1 Ocenění při nabytí	226
13.2.2 Ocenění k rozvahovému dni	228
13.3 Pořizování dlouhodobého majetku	234
13.4 Odpisování dlouhodobého majetku	238
13.4.1 Účetní odpisy	239
13.4.2 Daňové odpisy	242
13.5 Vyřazení dlouhodobého majetku	246
13.6 Povolinky na emise a preferenční limity	249
13.6.1 Povolinky na emise	249
13.6.2 Preferenční limity	249
13.7 Analytické účty dlouhodobého majetku	250
14 ZÁSObY	251
14.1 Vymezení zásob	251
14.2 Ocenování zásob	253
14.3 Účtování o zásobách	254
14.4 Daň z přidané hodnoty při nákupu zásob	262
14.4.1 Nákup od tuzemského dodavatele	262
14.4.2 Pořízení zásob z jiného členského státu EU	264
14.5 Inventarizační rozdíly	265
14.6 Analytické účty zásob	265
15 FINANČNÍ MAJETEK A ÚVĚRY: KRÁTKODOBÉ	267
15.1 Bankovní účty (účet. sk. 22); platební styk	268
15.2 Krátkodobé bankovní úvěry (účet. sk. 23)	272
15.3 Krátkodobé finanční výpomoci (účet. sk. 24)	275
15.4 Krátkodobé cenné papíry a podíly	275
15.4.1 Cenné papíry neemitované podnikem	275
15.4.2 Vlastní cenné papíry	279
15.5 Inventarizace, analytické účty	281
16 ZÚČTOVACÍ VZTAHY	283
16.1 Pohledávky – účetová skupina 31	284
16.2 Závazky (krátkodobé) - účetová skupina 32	286
16.3 Účetová skupina 33	287
16.4 Vztahy ke správcům daní - účet. sk. 34	288
16.5 Účetové skupiny 35 - Pohledávky a 36 - Závazky	293
16.6 Jiné pohledávky a závazky - účet. sk. 37	295
16.6.1 Prodej podniku nebo jeho části	295

16.6.2	Pohledávky a závazky z operací s deriváty	297
16.6.3	Pohledávky z pronájmu; závazky z nájmu	302
16.6.4	Pohledávky z vydaných dluhopisů	303
16.6.5	Ostatní pohledávky a závazky	303
16.6.6	Prechodné účty aktiv a pasiv - účt.sk. 38	304
16.7	Účtová skupina 39	305
16.8	Závěrem k pohledávkám a závazkům	306
16.8.1	Doplňující informace	306
16.8.2	Analytické účty k účtům třídy 3	308
17	DLOUHODOBÉ ZDROJE	309
17.1	Vlastní kapitál	309
17.1.1	Základní kapitál - účet 411	313
17.1.2	Ostatní složky vlastního kapitálu	326
17.2	Dlouhodobé cizí zdroje	331
18	ÚČETNÍ UZÁVĚRKA	337
18.1	Předpoklad trvání podniku	338
18.2	Akruální báze	340
18.3	Věrné zobrazení skutečnosti	346
18.3.1	Jak rozumět věrnému a poctivému obrazu?	346
18.3.2	Inventarizace	348
18.4	Výpočet a zúčtování daně z příjmů	349
18.5	Uzavření účtů	351
18.6	Zajištění bilanční kontinuity	353
19	ÚČETNÍ ZÁVĚRKA	357
19.1	Účetní výkazy s přílohou	358
19.1.1	Rozvaha	360
19.1.2	Výkaz zisku a ztráty	361
19.1.3	Přehled o peněžních tocích	364
19.1.4	Přehled o změnách vlastního kapitálu	368
19.1.5	Příloha k účetním výkazům	369
19.1.6	Zveřejňování účetní závěrky	369
19.2	Rozdělení výsledku hospodaření	371
19.2.1	Rozdělení zisku	371
19.2.2	Vypořádání ztráty	374
19.2.3	Závěrečné poznámky ke kap. 19	376
19.3	Dodatek: Formáty účetních výkazů	377
20	VÝKAZ Z/Z V ÚČELOVÉM ČLENĚNÍ	387
20.1	Vykazování nákladů podle jejich funkce	387
20.1.1	Úprava výkazu prováděcí vyhláškou	387
20.1.2	Struktura nákladů podle účelu/funkce	388
20.1.3	Zajištění údajů o nákladech podle účelu/funkce	388
20.2	Dodatek: Formát výkazu v účelové struktuře	394

Bibliografie	399
Rejstřík	403
Volná příloha: Vzorový účetový rozvrh pro podnikatele	